

PATVIRTINTA
Kauno rajono savivaldybės
tarybos 2021 m. sausio 28 d.
sprendimu Nr. TS-

KAUNO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2021–2023 M. STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS

SAVIVALDYBĖS MISIJA

Vadovaujantis vietos savivaldos principais plėtoti ir skatinti vietos savivaldą, užtikrinti kokybišką viešojo administravimo funkcijų vykdymą bei efektyvų valdymą, teikti gyventojų poreikius ir interesus atitinkančias viešąsias paslaugas Kauno rajono savivaldybėje.

1. SAVIVALDYBĖS STRATEGINIAI POKYČIAI

Kauno rajono savivaldybės 2021–2023 m. strateginis veiklos planas (toliau – SVP) skirtas įgyvendinti Kauno rajono savivaldybės 2021–2027 metų strateginį plėtros planą (toliau – SPP), patvirtintą Kauno rajono savivaldybės tarybos 2019 m. spalio 24 d. sprendimu Nr. TS-353. Vadovaujantis Kauno rajono savivaldybės 2021–2023 m. strateginio plano atlikta analize ir nuostatomis, SVP nurodyti svarbiausi Kauno rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) veiklos prioritetai, tikslai, uždaviniai, suplanuotos juos įgyvendinsiančios priemonės, svarbiausi darbai, siejami rezultatai ir finansiniai ištekliai.

1.1. Veiklos prioritetai

Savivaldybės veiklos rezultatams poveikį darantys siekiai yra glaudžiai susiję ne tik su Savivaldybės strateginio plėtros plano prioritetinėse srityse nurodytais tikslais ir uždaviniais, bet ir su Kauno rajono savivaldybės tarybos daugumos veiklos programų nuostatomis. Kauno rajono savivaldybės strateginio planavimo dokumentai rengiami ir veiklos prioritetai nustatomi vadovaujantis kryptingumo, orientavimosi į rezultatus, efektyvumo, atvirumo bei bendrumo principais. *Kauno rajono savivaldybės 2021–2027 metų strateginiame plėtros plane išskirtos trys prioritetinės sritys:*

- 1) pažangi ekonomika ir efektyvi piliečiams artimesnė savivalda;*
- 2) aukšta gyvenimo kokybė socialiai atsakingame rajone;*
- 3) pasiekiamas ir žalesnis rajonas su išvystyta infrastruktūra.*

1 prioritetas. Pažangi ekonomika ir efektyvi piliečiams artimesnė savivalda

Vadovaujantis Nacionalinės regioninės politikos prioritetais iki 2030 metų, šalies regionai suvokiami ne tik kaip vietos savivalda ir regionų plėtros tarybos, bet kaip visi gyventojai, verslas, akademinė visuomenė, nevyriausybinis sektorius, kurie turi tapti savo ateities šeimininkais, patys įvardydami ir įgyvendindami savo išskirtinumu paremtas vizijas.

Kauno rajono savivaldybė – administracinis teritorinis vienetas, žiedinė savivaldybė, priklausanti Kauno apskrčiai. Kauno rajono savivaldybė – viena iš nedaugelio šalies teritorijų, kurioje gyventojų skaičius didėja. 2019 m. vasarą gyventojų skaičius pakaunėje perkopė 100 tūkstančių ir stabiliai auga. Registrų centro duomenimis, 2021 m. sausio 1 d. Kauno rajone gyvenamąją vietą deklaravo 102 271 asmuo, 2020 m. sausio 1 d. – 101 039 asmenys. Per metus Kauno rajone deklaruotų asmenų skaičius padidėjo 1232 asmenimis.

Kauno regiono plėtros taryboje patvirtintos keturios Kauno regiono specializacijos kryptys:

- *sumani pramonė ir logistika;*
- *mokslas, technologijos ir inovacijos;*
- *sveikatos priežiūra ir sveikatos stiprinimas;*
- *kultūrinės ir kūrybinės industrijos, turizmas.*

Savivaldybės teritorija išsidėsčiusi ekonomiškai stipriame Kauno regione. Tai tarptautinės svarbos transporto ir logistikos mazgas, turintis didžiausią šalyje laisvąją ekonominę zoną (toliau – LEZ). Pastaraisiais metais pasiektas proveržis į LEZ pritraukiant stambius investuotojus.

Kauno rajono ekonominis potencialas auga. Pagal SPP atliktą analizę, verslas Kauno rajone daugiausiai orientuotas į pramonės sektoriaus išvystymą. Statybos sektorius vystosi tolygiai, be didesnių svyravimų, čia yra pastatoma apie ½ Kauno apskrities gyvenamųjų ir daugiau nei ¼ negyvenamųjų pastatų. Tai rodo aukštą gyventojų perkamąją galia, sudaro palankias sąlygas vystyti smulkiąjam ir vidutiniam verslui. Savivaldybėje labiausiai iš žiedinių šalies savivaldybių didėja tiesioginių užsienio bei materialinių investicijų srautai, verslumo lygio rodikliai.

Kauno rajonas yra išsidėstęs trijų didžiųjų šalies upių – Nemuno, Neries ir Nevėžio – santakoje. Teritorijoje yra didžiausias šalies dirbtinis telkinys – Kauno marios. Kauno rajono savivaldybė išsiskiria kariniais lankytiniais objektais, Raudondvario dvaro kompleksu, muziejų gausa, sakralinio paveldo objektais, piliakalnių gausa, gamtos paveldo objektais. Trims Kauno rajono savivaldybės vietovėms – Kačerginės, Kulautuvos ir Zapyškio miesteliams – suteiktas kurortinės vietovės statusas.

Atsižvelgiant į išskirtas Kauno regiono specializacijas bei Kauno rajono išskirtinumus, Savivaldybė save pozicionuoja, kaip sumanios pramonės, logistikos, inovacijų ir technologijų verslo kraštas, kuriame vystomos ir turizmo veiklos.

Pagal Lietuvos laisvosios rinkos instituto rengiamą Lietuvos savivaldybių vertinimą, Kauno rajono savivaldybė tarp visų šalies rajoninių savivaldybių 2017–2019 m. užėmė 2-ą vietą. 2013–2016 m. Kauno rajono savivaldybė užėmė 1-ąją vietą. Aukštą poziciją užtikrino puikus „Transporto“ srities įvertinimas. „Komunalinio ūkio“, „Sveikatos ir socialinės rūpybos“, Investicijų ir plėtros“, „Mokesčių“, „Turto valdymo“ sritys taip pat pateko į geriausiai įvertintų dešimtuką.

Tačiau ateinančiu trumpuoju periodu, ekonominiams procesams įtakos turės pasaulyje ir šalyje esanti COVID-19 pandemija, dėl kurios šalies BVP gali susitraukti, eksportas – sulėtėti. COVID-19 pandemijos sukelta krizė turi tiesioginį neigiamą poveikį ir Savivaldybės verslo subjektams. Todėl Savivaldybė vykdo ir ieško efektyvių būdų dėl dar palankesnės verslui mokesstinės politikos.

Siekiant pažangios ekonomikos augimo, Kauno rajono savivaldybė ir toliau stiprins ir vystys pasirinktos specializacijos (sumanios pramonės ir logistikos, inovacijų ir technologijų bei turizmo) veiklas, siekdama pritraukti naujus investuotojus, kurti darbo vietas, o esamus – skatinti plėstis, kas įtakos smulkaus ir vidutinio verslo augimą. Siekiant dar didesnio ekonominio proveržio, Savivaldybė aktyviai dalyvaus LEZ teritorijos plėtoje.

Savivaldybė skatins ir plėtos mokslo, verslo ir savivaldos bendradarbiavimą, ekologinių inovacijų atsiradimą ir jų naudojimą versle, „jauno verslo“, laisvųjų kūrimąsi bei plėtrą.

Kauno rajonas yra žemės ūkio kraštas, kurio žemių našumo balas – vienas didžiausių šalyje. Žemės ūkio naudmenų dalis užima daugiau nei pusę Savivaldybės teritorijos. Pastaruoju metu Kauno rajono savivaldybėje vyksta ūkių stambėjimas. Kauno rajono savivaldybė išsiskiria didesniu nei šalyje ir Kauno apskrityje medynų produktyvumu, todėl čia galima sėkmingai vystyti ir miškininkystės veiklas. Didelis dėmesys bus skiriamas žemės ūkio subjektų verslo sąlygų gerinimui, alternatyvių veiklų kaime atsiradimui bei plėtrai, kurios užtikrintų kaime gyvenančių gyventojų pajamas ir tinkamą gyvenimo lygį.

Turizmo sektoriuje planuojama plėtoti viešąją rekreacijos bei kurortinių vietovių, vandens turizmo, aktyvaus poilsio bei pramogų, pažintinio turizmo, kultūrinio bei konferencinio turizmo infrastruktūrą ir paslaugas. Siekiant pritraukti daugiau užsienio ir vietos turistų į rajoną, bus ieškoma galimybių tinkamai panaudoti gamtinius išteklius, pritaikyti gamtos bei kultūros paveldo objektus europiniams, nacionaliniams, regioniniams keliams (turizmui), švietimui (edukacinėms programoms), kultūrai, kitoms viešosioms paslaugoms bei ekonominei veiklai.

Viso to bus siekiama naudojant įvairius finansinius šaltinius – privačias investicijas, Europos Sąjungos lėšas, Valstybės kitų fondų bei programų lėšas. Investicijų skatinimas rajone apims projektinę veiklą, įvairių finansinių šaltinių paiešką, pritraukimą ir suderinamumą, žmoniškųjų išteklių vidinių rezervų panaudojimą, kompetencijų pasitelkimą iš šalies. Investicijų augimui tiek šalyje, tiek Kauno rajono savivaldybėje didelę įtaką turi ES (toliau – Europos Sąjungos) paramos lėšų srautai. Koordinuotas ir savalaikis ES atsakas į COVID-19 pandemijos sukeltą krizę, leido padidinti 2021–2027 m. ES finansavimo laikotarpiu Lietuvai teksiantį ES finansavimą, todėl dabartiniame etape didelę reikšmę tiek nacionaliniu, tiek regioniniu, tiek vietiniu mastu įgyja tikslingas ir efektyvus tokių lėšų naudojimas siekiant amortizuoti krizės pasekmes. Į tai planuojama nukreipti ir Kauno rajono savivaldybės veiksmus.

Savivaldybės administracijoje, jos įstaigose bei organizacijose diegiamos ir plėtojamos elektroninės paslaugos, nuolat atnaujinama techninė bei programinė įranga, kompiuterinio tinklo saugos priemonės. *Siekiant gerinti viešąjį valdymą* bus tęsiami Savivaldybės administracijos veiklos valdymo tobulinimo darbai, sutelkiant dėmesį į informacinių technologijų ir elektroninių paslaugų plėtrą. Ir toliau bus vystoma dėl COVID-19 pandemijos suaktyvėjusi „bekontakčių“ technologijų plėtra, viešųjų paslaugų perkėlimas į skaitmeninę erdvę. Bus vykdoma tinkama ir savalaikė elektroninės informacijos sklaida gyventojams visose srityse. Bus skatinamas nuotoliniu būdu dirbančių gyventojų ekosistemų kūrimasis ir plėtra.

Bus organizuojami Savivaldybės administracijos darbuotojų, politikų kvalifikacijos kėlimo mokymai. Bus siekiama mažinti Savivaldybės darbuotojams ir gyventojams administracinę naštą, įgyvendinama lygių teisių politika, mažinama korupcija visose valdymo srityse ir visais lygiais.

Įgyvendinant Regioninės politikos prioritetus, Savivaldybė sieks glaudesnio bendradarbiavimo tarp kaimyninių savivaldybių teikiant viešąsias paslaugas, kurs regionines paslaugų sistemas, paremtas ne administracinėmis ribomis, o gyventojų poreikiu. Praktika rodo, kad bendradarbiavimo ekonomika – tai pigiau, efektyviau, naudingiau.

Visa tai padės išryškinti Kauno rajono identitetą, prisidės prie teigiamo, perspektyvaus, ekonomiškai stipraus ir patrauklaus Kauno rajono savivaldybės įvaizdžio formavimo.

2 Prioritetas. Aukšta gyvenimo kokybė socialiai atsakingame rajone

Pastaruoju metu Kauno rajone auga tiek bendrojo ugdymo mokyklų (toliau – BUM) mokinių, tiek ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius. Šiam augimui įtakos turi Kauno rajono savivaldybės gyventojų skaičiaus augimas bei kiti teigiami

demografiniai pokyčiai. Nors Kauno rajono savivaldybėje veikia inovatyvūs, atviri pokyčiams lopšeliai-darželiai, BUM, kuriose dirba aukštos kvalifikacijos pedagogai, tačiau nėra visiškai patenkinamas ikimokyklinio ugdymo poreikis.

Kauno rajono savivaldybė glaudžiai bendradarbiauja su Kauno mieste esančiomis aukštosiomis mokyklomis. Savivaldybės mokinių valstybinių egzaminų rezultatai – vieni geriausių šalyje. Savivaldybės gyventojai turi galimybę įgyti tiek profesinį, tiek aukštąjį išsilavinimą savo rajono teritorijoje.

Kauno rajono savivaldybėje veikia sporto mokykla, sporto klubai. Vertinant didžiųjų šalies miestų žiedines savivaldybes, būtent Kauno rajono savivaldybėje yra sutelkta gausiausia sporto infrastruktūra, parengiama daugiausiai sportininkų bei išmokoma daugiausiai plaukti asmenų.

Savivaldybėje yra išplėtotą sveikatingumo infrastruktūra, teikiamos pirminės, visuomenės sveikatos priežiūros, slaugos ir palaikomojo gydymo paslaugos. Šioje srityje aktyviai veikia bendruomeninės organizacijos, Sveikatą stiprinančių mokyklų tinklas.

Pastaruoju metu centrinės ir regioninės valdžios vykdoma socialinė politika regionuose prisidėjo prie socialinių pašalpų gavėjų skaičiaus ir išlaidų socialinėms pašalpoms mažėjimo. Savivaldybėje veikia pakankamas kokybiškas socialines paslaugas teikiančių įstaigų bei organizacijų tinklas, mažėja socialinę riziką patiriančių šeimų bei jose augančių vaikų skaičius, auga socialinių paslaugų gavėjų asmens namuose skaičius, tačiau vis dar nėra patenkinami visų socialines paslaugas galinčių gauti asmenų poreikiai.

Kauno rajono savivaldybėje veikia pakankamas kultūros įstaigų tinklas bei skaičius, didėja kultūros renginių skaičius ir lankytojų skaičius juose. Savivaldybės kultūros įstaigose vykdoma edukacinė, švietėjiška veikla.

Kauno rajono savivaldybė pagal gyventojų iki 30 metų dalį yra jauniausia Lietuvoje. Todėl Savivaldybėje aktyviai įgyvendinama jaunimo politika. Veikia gana daug nevyriausybinų, bendruomeninių, jaunimo organizacijų, dvi vietos veiklos grupės.

Kauno rajono savivaldybė pasižymi pakankamai aukštu ištiriamų nusikalstamų veikų skaičiumi, nusikalstamų veikų skaičius mažėja. Savivaldybėje veikia Ekstremalių situacijų komisija, vykdomos civilinės saugos prevencinės priemonės, pasirengimas mobilizacijai, veikia vaizdo stebėjimo sistema.

Siekiant aukštos gyvenimo kokybės bei socialinio atsakingumo, Savivaldybė ir toliau sieks pasinaudoti finansinėmis galimybėmis modernizuoti švietimo, sporto, kultūros, socialinės apsaugos, sveikatos priežiūros įstaigas, diegti šiose įstaigose inovacijas, informacines sistemas bei elektronines paslaugas, pritraukti jaunus, kvalifikuotus specialistus į rajoną, didinti neformaliojo švietimo prieinamumą, steigti naujas ikimokyklinio,

priešmokyklinio ir pradinio ugdymo įstaigas bei plėsti jų tinklą, skatinti gyventojų sveiką gyvenseną bei fizinį aktyvumą, užtikrinti socialinę apsaugą visoms labiausiai pažeidžiamoms gyventojų grupėms, kurti vaikui ir šeimai palankią aplinką. Darželių plėtra planuojama Garliavoje, Ringauduose, Karmėlavoje, Neveronyse, Užliedžiuose ir kt.

Ugdymo įstaigose bus diegiamos specializuotos švietimo programos, atitinkančios pasirinktą rajono specializaciją, taikomas tikslinis profesinis orientavimas, perkvalifikavimas, kuriama ir įgyvendinama dualinė mokymo sistema, vykdomas gamtos, technologijų, inžinerijos, matematikos ir kūrybiškumo ugdymo atviros prieigos centrų steigimas, įveiklinimas ir jų tinklaveikos užtikrinimas. Siekiant aukšto besimokančios visuomenės lygio, bus užtikrinamos kokybiškos švietimo paslaugos, ugdomos kiekvieno asmens vertybinės nuostatos, lavinami jo komunikaciniai gebėjimai, padedama įsisavinti nuolat besimokančiai visuomenei būdinga informacinė kultūra, gerinama materialinė mokymosi aplinka (ypatingą dėmesį skiriant skaitmeniniam turiniui, IT bazei, virtualioms bibliotekoms ir kt.), kuri atitiktų Švietimo aprūpinimo standartus, higienos normas, mokinių saugos reikalavimus. Įsivertinant BUM, mokytojų darbo veiksmingumą visų 2, 4, 6, ir 8 klasių mokiniai Kauno rajono savivaldybėje dalyvaus nacionaliniuose mokinių pasiekimų patikrinimuose. Bus organizuojamos vaikų ir jaunimo socializacijos, vaikų vasaros poilsio, gabių vaikų, pilietinio, aplinkotyrynių darbų, saugaus eismo įgūdžių ugdymo, psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencijos ir kt. programos.

Užtikrinant išsilavinimo standartus atitinkantį išsilavinimą, BUM įgyvendinamos Bendrosios programos, finansuojamos iš valstybės biudžeto. Ugdymo programų įgyvendinimas, mokyklos aplinkai skirtos išlaidos (pastatų išlaikymas, priežiūra, komunalinės išlaidos, techninio personalo darbo užmokestis, socialinis draudimas ir kitos ūkinės išlaidos) finansuojamos iš Savivaldybės biudžeto. Savivaldybė sieks užtikrinti nemokamą 1-2 klasių mokinių maitinimą, nežiūrint į jų šeimų pajamas. Bus užtikrinamas mokinių, gyvenančių toliau kaip 3 km nuo mokyklos vežiojimas.

Kauno rajono savivaldybės, kaip ir kitų šalies savivaldybių, švietimo įstaigos 2020 m. susidūrė su nauju iššūkiu – dėl COVID-19 pandemijos sveikatai keliamos rizikos švietimas organizuojamas nuotoliniu būdu, pasitelkiant skaitmenines technologijas. Šie pokyčiai skatina spartesnę skaitmeninę transformaciją švietimo srityje, kuri turėtų susidoroti ir su švietimo paslaugų kokybės užtikrinimo iššūkiais. Todėl trumpuoju laikotarpiu Kauno rajono savivaldybės investicijos švietimo srityje bus nukreiptos į kokybiško skaitmeninio ugdymo turinio kūrimą, reikiamus technologinius sprendimus.

Planuojama įdiegti Kauno rajono gyventojų kortelės projektą. Kortelė tarnaus atliepiant kultūros poreikius, naudojantis sporto įrenginiais, Mastaičių baseinu, suteiks lengvatų sporto

centruose. Kauno rajono gyventojų kortelę ketinama susieti ir su transporto lengvatomis. Galutinis modelis bus svarstomas su gyventojais.

Kultūros srityje Kauno rajono savivaldybėje siekiama ugdyti bendrąją gyventojų kultūrą, išlaikyti tautinį tapatumą, savimonei bei rajono etnografinį savitumą. Šio tikslo siekiama didinant bendruomenės užimtumą kultūrine veikla, skatinant meno mėgėjų kolektyvų veiklą/ plėtrą ir pan. Programos „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“ veiklos skatins rajono gyventojus, turinčius skirtingo pobūdžio poreikius ir problemas, dalyvauti kūrybinėse veiklose. Bendruomeninių kultūros renginių pagausėjimas prisidės prie bendro pilietiškumo klimato gerinimo, stiprins europinę tapatybę, jaunimas įgaus daugiau pasitikėjimo ir galimybių kurti savo krašto ateitį. Savivaldybėje didelis dėmesys sutelkiamas į paskatas muziejams, bibliotekoms ir kultūros centrams organizuoti edukacines programas, skirtas populiarinti Kauno rajoną, tapti moderniais bendruomenės informacijos ir traukos centrais, kuriuose vyks gyventojų tobulėjimas ir turiningas laisvalaikis.

COVID-19 pandemija verčia ieškoti kitokių, inovatyvesnių kūrybinės raiškos, kultūros sklaidos ir paslaugų prieinamumo būdų. Dėl krizės pasikeitusios kultūros vartojimo aplinkybės (renginių ribojimas, lankytojų skaičiaus ribojimas, socialinio atstumo laikymasis ir kt.) suponuoja skaitmeninės kultūros paslaugų pertvarkos poreikį. Todėl Kauno rajono savivaldybė kultūros srityje sieks didinti skaitmenines, virtualias kultūros paslaugas, pasitelkti kultūros ir kūrybines industrijas kuriant virtualų, skaitmeninį turinį, ieškant naujų kultūros paslaugos sklaidos kanalų bei formų.

Kauno rajono savivaldybėje socialines paslaugas gali gauti įvairios gyventojų grupės: šeimos, auginančios vaikus; neįgalūs asmenys ir jų šeimos; senyvo amžiaus asmenys ir jų šeimos; šeimos, patiriančios socialinę riziką; vaikus globojančios šeimos; likę be tėvų globos vaikai; kiti asmenys. Socialinių paslaugų tikslas yra sudaryti sąlygas asmeniui (šeimai) ugdyti ar stiprinti gebėjimus bei galimybes spręsti savo socialines problemas, palaikyti socialinius ryšius su visuomene, taip pat padėti įveikti socialinę atskirtį.

Mažinant socialinę atskirtį, Kauno rajono savivaldybės gyventojams bus teikiamos bendrosios ir specialiosios socialinės paslaugos, bus siekiama užtikrinti socialinių paslaugų prieinamumą kuo arčiau asmens gyvenamosios vietos. Socialinės paslaugos bus teikiamos visose savivaldybės seniūnijose, asmens namuose, SBI Čekiškės socialinės globos ir priežiūros namuose, SBI Vaiko gerovės centre „Gynia“, Socialinių paslaugų centre, šeimynose, nevyriausybiniuose organizacijose, perkamos iš viešųjų įstaigų ar kitų savivaldybių ir kt. Gerinant socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą, bus organizuojamos socialinės reabilitacijos paslaugos neįgaliesiems, finansuojami tokio pobūdžio projektai. Bus tęsiamas neįgaliųjų aprūpinimas techninės pagalbos priemonėmis, turintiems judėjimo ir apsitarnavimo

funkcijų sutrikimų – bus vykdomas būsto pritaikymas. Socialinės atskirties mažinimas bus vykdomas vykdant socialinio būsto plėtrą Savivaldybės teritorijoje.

Kauno rajono savivaldybėje prioritetas bus teikiamas vaikų, likusių be tėvų globos, socialinės aplinkos gerinimui, siekiant, kad kuo daugiau vaikų augtų biologinėse šeimose, o laikinoji globa vaikams būtų skiriama globėjų šeimose. Vaikams, patyrusiems socialinę riziką ar atsidūrusiems krizinėje situacijoje, bus teikiama intensyvi krizių įveikimo pagalba, organizuojama ir koordinuojama socialinio globėjo veikla.

Planuojama vykdyti specializuotas programas, skirtas institucinę patirtį turinčių grupių integracijai į visuomenę, diegti, pritaikyti ir įteisinti socialinio verslo modelius, dalyvauti emigrantų grąžinimo ir imigrantų integracijos programose.

Pažymėtina, kad COVID-19 pandemijos sukelta krizė gali paaštrinti socialinės atskirties, skurdo problemas todėl ateityje našta Savivaldybei ateityje gali didėti.

Sveikatos srityje Kauno rajono savivaldybė tikisi pasiekti ilgesnės gyventojų gyvenimo trukmės geresnės gyventojų sveikatos kokybės, aukšto gyventojų sveikatos raštingumo lygio, sveikesnės visuomenės, kuri galėtų prisidėti prie darbo našumo, savivaldybės ekonomikos augimo ir konkurencingumo didėjimo, dėl ko mažėtų socialinė atskirtis, sveikatos netolygumai.

Sveikatos netolygumams turi įtakos Pirminės sveikatos priežiūros (toliau – PSP) paslaugos, todėl jų organizavimas atsižvelgiant į komunikacinį, organizacinį ir finansinį prieinamumą, labai svarbus. Gyventojų galimybė rinktis PSP paslaugų teikėją, esant jų konkurencijai – svarbi sveikatos paslaugų kokybės prielaida. PSP sektoriaus orientavimasis į ligų prevenciją, profilaktiką ir ankstyvąją diagnostiką, leidžia išvengti arba, anksti nustačius, efektyviai gydyti ligas. Asmens sveikatos raštingumas nuo ankstyvos vaikystės suformuoja teisingą elgseną ir gyvenseną, pakankamą fizinį aktyvumą, mitybos įpročius ir teisingas nuostatas dėl priklausomybės sukeliančių medžiagų vartojimo. Todėl didelę įtaką turi efektyviai dirbantis Savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, sveikatą stiprinančių mokyklų tinklas, aktyvios bendruomenės, dalyvavimas Pasaulio sveikatos organizacijos judėjime „Sveiki regionai“ ir visi Kauno rajono savivaldybės padaliniai, kurie veikia pagal principą „Sveikata – visuose darnaus vystymosi tiksluose“, kas užtikrina saugančios ar kontroliuojančios sveikatai palankios aplinkos sukūrimą, sveikatinimo funkcijų įgyvendinimą.

COVID-19 pandemija turbūt labiausiai palietė sveikatos sektorių. Todėl trumpuoju periodu Savivaldybės bei jos teritorijoje veikiančių sveikatos įstaigų dėmesys bus nukreiptas į sveikatos sistemos pasirengimo tokioms situacijoms tobulinimą, sveikatos sistemos pajėgumų ir organizacinių sveikatos sistemos įstaigų gebėjimų operatyviai reaguoti į kylančias grėsmes stiprinimą.

Ugdant pilietiškumą bei siekiant visuomenės saugumo, Kauno rajono savivaldybėje bus skatinamos savanoriškos veiklos, nevyriausybių, bendruomeninių, jaunimo organizacijų, jaunimo neformalių grupių veikla, mobilus darbas su jaunimu, jaunimo verslumas, jo užimtumas, taikant naujus, inovatyvius metodus, vykdomos nusikalstamumo prevencijos ir kitos programos, formuojama saugi aplinka.

3 Prioritetas. Pasiekiamas ir žalesnis rajonas su išvystyta infrastruktūra

Savivaldybėje yra vykdomas aplinkos monitoringas, veikia žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė, atliekų tvarkymą papildančios sistemos; gyventojai ir įmonės naudoja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga. Vyksta daugiabučių namų bei viešųjų pastatų renovacijos, vystoma alternatyvi energetika, vykdomas šilumos tiekimo infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra. Savivaldybė koordinuoja įvairių inžinerinės infrastruktūros objektų plėtojimo ir atnaujinimo (modernizavimo) projektus bei jų priežiūrą. Koordinuoja vandens tiekimo, vandens kokybės gerinimo ir buitinių bei paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros priežiūrą ir plėtrą.

Pagrindines grėsmes aplinkos apsaugos srityje Savivaldybėje kelia augantys automobilių srautai, šalia esantis Kauno miestas, pramonės plėtra bei nepakankamas gyventojų sąmoningumas rūšiuojant atliekas ir tausojant gamtinę aplinką. Pastebima, kad nepakankamai auga abonentų, prisijungusių prie vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklų skaičius. Lietaus nuotekų surinkimo tinklas išvystytas ne visose Savivaldybės seniūnijose.

Pagal Lietuvos laisvosios rinkos instituto 2019 m. Lietuvos savivaldybių vertinimą, norint aukštesnių rezultatų, Savivaldybė turėtų siekti, kad jai priklausančios centralizuotos šilumos, vandens tiekimo, daugiabučių administravimo įmonės veiktų kuo efektyviau, užtikrintų gerą infrastruktūros būklę. *Siekiant žalesnio rajono su išvystyta infrastruktūra*, reikia, kad centralizuotai (viešai) tiekiamas geriamas vanduo bei teikiamos nuotekų tvarkymo paslaugos atitiktų sveikatos ir aplinkos apsaugos reikalavimus bei centralizuoto geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemos funkcionuotų nepertraukiamai. Savivaldybė inicijuos mažiau taršių energijos šaltinių panaudojimo didinimą, vystys ir skatins vystyti alternatyvią bei atsinaujinančią energetiką, ir toliau vykdys aplinkosauginį gyventojų švietimą, individualių rūšiavimo kontenerių plėtrą, didesnę dėmesį skiriant žaliųjų plotų priežiūrai, saugojimui ir plėtrai. Didelis dėmesys bus skiriamas apšvietimo infrastruktūros plėtrai, kuri turės įtakos gyventojų gyvenamosios aplinkos gerėjimui ir saugumui. Bus plėtojami energijos efektyvumą didinantys pastatų modernizavimo projektai, vandens tiekimo, buitinių bei paviršinių nuotekų infrastruktūros plėtros ir kt. projektai.

Kauno rajono savivaldybės teritorijoje yra išplėtoti kelių, geležinkelių, oro ir vandens transporto infrastruktūra. Pagal SPP atliktą analizę, Savivaldybėje didesnė nei vidutiniškai

šalyje ir didžiųjų miestų žiedinėse savivaldybėse kelių su patobulinta danga dalis, o net 1/3 Kauno regiono dviračių takų – Kauno rajone. Rajone fiksuojamas aukštas gyventojų automobilizacijos lygis, mažas ir mažėjantis gyventojų, pervežamų viešojo kelių transporto priemonėmis, skaičius.

Didėjant gyventojų skaičiui ir plečiantis verslui, *siekiant Kauno rajoną padaryti labiau pasiekiamą*, Savivaldybė gerins kelių infrastruktūros būklę (ypač asfaltuojant žvyrkelius), kad vietinės reikšmės keliai ir gatvės atitiktų ES reikalavimus, didins eismo saugumą, sudarys galimybes gyventojams naudotis ekologinėmis transporto priemonėmis, remis dviračių dalijimosi sistemas, skatins gyventojų mobilumo paslaugas ir alternatyvius pavėžėjimo būdus ir kt.

Plačiajuosčio ryšio aprėptis tiek šalyje, tiek Kauno rajono savivaldybėje yra palyginti didelė, tačiau namų ūkiai plačiajuosčiu ryšiu ir įmonės pažangiomis duomenimis grindžiamomis technologijomis vis dar naudojami ribotai. Fiksuojami dideli aprėpties ir skverbties skirtumai tarp miesto ir kaimo. COVID-19 pandemija parodė, kad būtina kuo greičiau pereiti prie skaitmeninių sprendimų įvairiuose ūkio sektoriuose, kad jie galėtų išgyventi ar net augti sumažėjus gyventojų aktyvumui ir mobilumui, bet išaugus kitiems poreikiams (elektroninė prekyba, maisto pristatymas ir pan.). Todėl Kauno rajono savivaldybė didelį dėmesį skirs naujų, pažangių, itin aukšto pralaidumo tinklų, kaip pagrindo kurti skaitmeninę ekonomiką ir visuomenę, diegimui, užtikrinant kuo ankstesnį naujos kartos judriojo ryšio (5G) technologijos diegimą bei tolygią esamų elektroninių ryšių plėtrą visuose valdymo srityse ir visais lygiais, bei sudarant galimybes naudotis internetu net ir labiau nutolusių vietovių gyventojams bei verslui.

1.2. Svarbiausi darbai

Šioje dalyje nustatomi įvairūs Savivaldybės veiklos prioritetų (strateginių tikslų) įgyvendinimo darbai ir jų įvykdymo terminai, kurie parodo aiškius Savivaldybės planus ir įsipareigojimus tobulinti veiklą, spręsti esamas problemas, įgyvendinant išsikeltus veiklos prioritetus (strateginius tikslus).

Kauno rajono savivaldybė 2021–2023 metais planuoja atlikti nemažai svarbių darbų ir įgyvendinti investicijų projektus, kuriems bus skiriamas Kauno rajono savivaldybės mero, tarybos narių, administracijos vadovų ir darbuotojų didelis dėmesys.

Kauno rajono savivaldybės svarbiausi planuojami darbai ir investicijų projektai aprašyti 2021–2023 m. Kauno rajono savivaldybės strateginio veiklos plano 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24 prieduose.

1.3. Planuojami pasiekti rezultatai

Pagal planuojamus pasiekti rezultatus vertinama veiklos prioriteto/ų (strateginio tikslo/ų) įgyvendinimo pažanga ir veiklos prioriteto/ų (strateginio tikslo/ų) įgyvendinimo įtaka Kauno rajono savivaldybės rezultatams. Planuojamus pasiekti rezultatus apima Kauno rajono savivaldybės 2021-2023 m. strateginio veiklos plano rodikliai:

- efekto, skirti strateginių tikslų pasiekimui matuoti ir poveikiui suplanuoti, parodo strateginio tikslo įgyvendinimo naudą;
- rezultato, skirti programų tikslų įgyvendinimui matuoti;
- produkto, skirti programų uždavinių įgyvendinimui matuoti, jie turi sudaryti daugiau kaip 60 proc. bendro strateginiame veiklos plane numatytų vertinimo kriterijaus skaičiaus ir parodyti darbo/ veiklos atlikimo įvertinimą.

Vertinimo kriterijų suvestinės pateikiamos 2021–2023 m. Kauno rajono savivaldybės strateginio veiklos plano 1–12 priedų 2 lentelėse.

2. SAVIVALDYBĖS STRATEGINIAI TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Kauno rajono savivaldybės 2021–2023 m. strateginio veiklos plano strateginiai tikslai ir uždaviniai (žr. 1 lentelė) atitinka Kauno rajono savivaldybės 2021–2027 metų strateginio plėtros plano prioritetus, tikslus ir uždavinius. Konkrečios įgyvendinamos priemonės numatomos atitinkamose programose, kurias dar gali būti skaidomos į atskirus projektus, ir skirtos įgyvendinti SVP.

Kodas	1 Prioritetas. PAŽANGI EKONOMIKA IR EFEKTYVI, PILIEČIAMS ARTIMESNĖ SAVIVALDA
01	
1.1. tikslas. Investicijas skatinančios ekonominės aplinkos vystymas	
1.1.1. uždavinys. Gerinti sumanios pramonės, logistikos, inovacijų ir technologijų verslo plėtros bei investicijų pritraukimo sąlygas	
1.1.2. uždavinys. Skatinti ekonominį augimą rajone, plėtojant verslo paramos ir informavimo sistemą	
1.1.3. uždavinys. Skatinti verslo, Savivaldos ir valstybės institucijų bendradarbiavimą, gyventojų verslumą ir ekonominį mobilumą	
1.2. tikslas. Turizmo plėtra, kultūros ir gamtos paveldo įveiklinimas	
1.2.1. uždavinys. Plėsti ir atnaujinti turizmo paslaugų infrastruktūrą	
1.2.2. uždavinys. Gerinti turizmo paslaugų kokybę ir prieinamumą, didinti jų įvairovę	
1.2.3. uždavinys. Pritaikyti gamtos ir kultūros paveldo objektus turizmui, kultūrai, švietimui, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai vykdyti	
1.3. tikslas. Investicijų į kaimo plėtrą užtikrinimas	
1.3.1. uždavinys. Sudaryti sąlygas pažangaus žemės ūkio vystymui	
1.3.2. uždavinys. Plėtoti alternatyvias veiklas kaime	
1.4. tikslas. Savivaldybės valdymo gerinimas ir integravimas	
1.4.1. uždavinys. Stiprinti Kauno rajono savivaldybės įvaizdį	
1.4.2. uždavinys. Didinti Savivaldybės valdymo ir veiklos efektyvumą	
1.4.3. uždavinys. Stiprinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą	
02	2 prioritetas. AUKŠTA GYVENIMO KOKYBĖ SOCIALIAI ATSAKINGAME RAJONE
2.1. tikslas. Aukšto besimokančios visuomenės lygio siekimas	
2.1.1. uždavinys. Gerinti ugdymo(-si) aplinką ir materialinę bazę, diegti inovacijas	
2.2.2. uždavinys. Plėsti švietimo paslaugas, tobulinti ugdymo proceso kokybę ir prieinamumą	

2.2.3. uždavinys. Siekti sumanios pramonės ir logistikos, inovacijų ir technologijų, sveikatos priežiūros bei sveikatos stiprinimo, turizmo krypčių profesinio orientavimo, skatinti mokymąsi visą gyvenimą	
2.2. tikslas. Gyventojų sveikatos priežiūra ir stiprinimas	
2.2.1. uždavinys. Modernizuoti ir plėsti sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūrą	
2.2.2. uždavinys. Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą	
2.2.3. uždavinys. Stiprinti visuomenės sveikatą, plėtoti su sveikatos stiprinimu susijusias paslaugas	
2.2.4. uždavinys. Skatinti gyventojų fizinį aktyvumą, sudarant Savivaldybėje fiziškai aktyvios ir sportuojančios bendruomenės formavimuisi palankias sąlygas	
2.3. tikslas. Kultūrinės veiklos puoselėjimas, gyventojų įtraukimas į kultūrinę veiklą	
2.3.1. uždavinys. Įveiklinti kultūros paslaugų infrastruktūrą turizmui, kultūrai, švietimui, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai	
2.3.2. uždavinys. Sudaryti bendruomenei sąlygas dalyvauti kultūrinėje veikloje ir kultūros vyksme	
2.4. tikslas. Socialinių paslaugų plėtojimas ir socialinės atsakomybės stiprinimas	
2.4.1. uždavinys. Plėsti ir tobulinti socialinių paslaugų įstaigų bei organizacijų infrastruktūrą	
2.4.2. uždavinys. Gerinti socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą	
2.4.3. uždavinys. Skatinti socialinę integraciją bei socialinės atskirties mažinimą	
2.5. tikslas. Bendruomeniškos visuomenės formavimas	
2.5.1. uždavinys. Vystyti jaunimui palankią aplinką bei infrastruktūrą, plėsti ir skatinti įvairias jaunime veiklas	
2.5.2. uždavinys. Skatinti nevyriausybinių organizacijų ir bendruomeninių organizacijų veiklą, didinti jų įtaką	
2.6. tikslas. Saugumo didinimas rajone	
2.6.1. uždavinys. Užtikrinti viešąją tvarką ir viešąjį saugumą	
2.6.2. uždavinys. Vykdyti prevencines programas ir veiklas	
03	3 prioritetas. PASIEKIAMAS IR ŽALESNIS RAJONAS SU IŠVYSTYTA INFRASTRUKTŪRA
3.1. tikslas. Rajono pasiekiamumo gerinimas, užtikrinant darnų judumą bei mobilumą	
3.1.1. uždavinys. Atnaujinti ir plėsti susisiekimo infrastruktūrą	
3.1.2. uždavinys. Įrengti darnaus judumo sistemų funkcionavimui būtiną fizinę bei intelektualinę infrastruktūrą	
3.1.3. uždavinys. Gerinti rajono gyventojų mobilumą	
3.2. tikslas. Efektyvios ir inovatyvios inžinerinio aprūpinimo sistemos vystymas	
3.2.1. uždavinys. Atnaujinti, modernizuoti ir plėsti vandens tiekimo bei nuotekų šalinimo infrastruktūrą	
3.2.2. uždavinys. Vystyti rajono viešąją energetinę infrastruktūrą, užtikrinančią energijos gamybos bei vartojimo efektyvumą	

3.3. tikslas. Darnios aplinkos užtikrinimas ir patrauklaus kraštovaizdžio puoselėjimas
3.3.1. uždavinys. Tobulinti atliekų tvarkymo bei aplinkos išsaugojimo sistemą, vykdyti gyventojų aplinkosauginį švietimą
3.3.2. uždavinys. Gerinti kraštovaizdžio apsaugą bei didinti jo patrauklumą
3.4. tikslas. Kitos rajono viešosios infrastruktūros vystymas ir plėtra
3.4.1. uždavinys. Gerinti savivaldybės teikiamų viešosios infrastruktūros paslaugų kokybę
3.4.2. uždavinys. Vystyti miesto ir kaimo gyvenamąsias teritorijas bei infrastruktūrą

1 lentelė. Savivaldybės strateginiai tikslai ir uždaviniai

3. SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO VEIKLOS PLANO PROGRAMOS IR JŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL SPP PRIORITETUS, TIKSLUS IR UŽDAVINIUS

Kauno rajono savivaldybės 2021–2023 m. strateginio veiklos planas vykdomas įgyvendinant 12 programų. Programų pavadinimai ir jų atitikimas SPP prioritetams, tikslams ir uždaviniams parodyta 2 lentelėje.

Programų kodai ir pavadinimai	SPP prioritetai	SPP tikslai	SPP Uždaviniai	Priemonių skaičius, vnt.
01 Savivaldybės valdymo (2–3 priedai)	1 prioritetas	1.4 tikslas	1.4.1 uždavinys, 1.4.2 uždavinys, 1.4.3 uždavinys	29
	2 prioritetas	2.6 tikslas	2.6.1 uždavinys	
02 Sveikatos priežiūros (4–5 priedai)	2 prioritetas	2.2 tikslas	2.2.1 uždavinys, 2.2.3 uždavinys	5
03 Ekonominės plėtros ir verslo skatinimo (6–7 priedai)	1 prioritetas	1.1 tikslas	1.1.1 uždavinys, 1.1.2 uždavinys, 1.1.3 uždavinys	9
		1.2 tikslas	1.2.1 uždavinys, 1.2.2 uždavinys, 1.2.3 uždavinys	
		1.3 tikslas	1.3.1 uždavinys	
		1.4 tikslas	1.4.1 uždavinys, 1.4.3 uždavinys	
	2 prioritetas	2.1 tikslas	2.1.1 uždavinys, 2.1.2 uždavinys	
		2.2 tikslas	2.2.1 uždavinys, 2.2.2 uždavinys, 2.2.3 uždavinys, 2.2.4 uždavinys	
		2.3 tikslas	2.3.1 uždavinys, 2.3.2 uždavinys	
		2.4 tikslas	2.4.1 uždavinys, 2.4.2 uždavinys, 2.4.3 uždavinys	
		2.5 tikslas	2.5.1 uždavinys, 2.5.2 uždavinys	
		2.6 tikslas	2.6.2 uždavinys	
	3 prioritetas	3.1 tikslas	3.1.1 uždavinys, 3.1.2 uždavinys	
		3.2 tikslas	3.2.1 uždavinys, 3.2.2 uždavinys	
		3.3 tikslas	3.3.1 uždavinys, 3.3.2 uždavinys	
		3.4 tikslas	3.4.2 uždavinys	
04 Žemės ūkio ir kaimo plėtros (8–9 priedai)	1 prioritetas	1.3. tikslas	1.3.1 uždavinys,	4
	2 prioritetas	2.5 tikslas	1.3.2 uždavinys 2.5.2 uždavinys	
05 Komunalinio ūkio plėtros ir priežiūros (10–11 priedai)	3 prioritetas	3.2 tikslas	3.2.1 uždavinys,	9
		3.3 tikslas	3.2.2. uždavinys	
		3.4 tikslas	3.3.1 uždavinys 3.4.1 uždavinys	

06 Savivaldybės turto administravimo (12–13 priedai)	1 prioritetas 2 prioritetas	1.4 tikslas 2.4 tikslas	1.4.2 uždavinys 2.4.3 uždavinys	6
07 Aplinkos apsaugos (14–15 priedai)	3 prioritetas	3.2 tikslas 3.3 tikslas 3.4 tikslas	3.2.1 uždavinys 3.3.1 uždavinys, 3.3.2 uždavinys 3.4.1 uždavinys	15
08 Kultūros plėtros (16–17 priedai)	1 prioritetas 2 prioritetas	1.2 tikslas 2.3 tikslas	1.2.3 uždavinys 2.3.1 uždavinys, 2.3.2 uždavinys	14
09 Švietimo ir ugdymo (18–19 priedai)	2 prioritetas	2.1 tikslas 2.5 tikslas 2.6 tikslas	2.1.1 uždavinys, 2.1.2 uždavinys 2.1.3 uždavinys 2.5.1 uždavinys 2.6.2 uždavinys	27
10 Socialinės paramos įgyvendinimo (20–21 priedai)	2 prioritetas	2.4 tikslas	2.4.2 uždavinys, 2.4.3 uždavinys	18
11 Fizinio aktyvumo ir sporto plėtojimo (22–23 priedai)	2 prioritetas	2.2 tikslas	2.2.4 uždavinys	7
12 Kelių priežiūros ir viešojo transporto paslaugų įgyvendinimo (24–25 priedai)	3 prioritetas	3.1 tikslas	3.1.1 uždavinys, 3.1.2 uždavinys 3.1.3 uždavinys	9

2 lentelė. Programų pavadinimai ir jų atitikimas SPP prioritetams, tikslams ir uždaviniams

Programų aprašymai pateikti SVP 1–12 prieduose. SVP programoms įgyvendinti suplanuota 152 priemonė.

4. SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO VEIKLOS PLANO PROGRAMŲ FINANSAVIMAS IR FINANSAVIMO ŠALTINIAI

Įgyvendinant Kauno rajono savivaldybės 2021–2023 m. strateginį veiklos planą per Savivaldybės ir asignavimų valdytojų biudžetus bus panaudota 140 649,6 tūkst. Eur.

Registrų centro duomenimis, 2021 m. sausio 1 dieną Kauno rajone gyvenamąją vietą deklaravo 102 271 asmuo. Pagal Kauno rajono 2021–2023 m. strateginio plėtros planą, vienam deklaruotam Kauno rajono gyventojui tenka apie 1375 Eur. SVP finansavimo pasiskirstymas tarp programų parodytas 1 pav.

PROGRAMOS	12 Kelių priežiūros ir viešojo transporto paslaugų įgyvendinimo programa	5052.1	3.6%
	11 Fizinio aktyvumo ir sporto plėtojimo	597.5	0.4%
	10 Socialinės paramos įgyvendinimo programa	33441.8	23.8%
	09 Švietimo ir ugdymo programa	50969.0	36.2%
	08 Kultūros plėtros programa	5673.0	4.0%
	07 Aplinkos apsaugos programa	2203.7	1.6%
	06 Savivaldybės turto administravimo programa	716.0	0.5%
	05 Komunalinio ūkio plėtros ir priežiūros programa	6015.5	4.3%
	04 Žemės ūkio ir kaimo plėtros programa	614.5	0.4%
	03 Ekonominės plėtros ir verslo skatinimo programa	14972.3	10.6%
	02 Sveikatos priežiūros programa	1184.0	0.8%
	01 Savivaldybės valdymo programa	19210.2	13.7%
FINANSAVIMAS, TŪKST. EUR/ PROC.			

1 pav. SVP finansavimo pasiskirstymas tarp programų, tūkst. Eur/ proc.

Daugiausiai lėšų 2021 metais, įgyvendinant 12 SVP programų, bus panaudota įgyvendinant Švietimo ir ugdymo programą, t. y. 48,8 proc. viso planuojamo biudžeto. Didelis dėmesys bus skiriamas Socialinės paramos programai, Komunalinio ūkio plėtros ir priežiūros programai, kuria planuojama Savivaldybės vandentvarkos plėtra.

Įgyvendinat SVP planuojama 10 finansavimo šaltinių (žr. 3 lentelė).

Finansavimo šaltiniai	Kodas
Savivaldybės biudžeto lėšos	SB

Specialiosios aplinkos apsaugos programos lėšos	SAARS
Viešame aukcione parduoto turto lėšos	VAPT
Visos pajamos, gautos iš Savivaldybės biudžetinių įstaigų	SP
Valstybės investicijų programos lėšos	VIP
Valstybės biudžeto lėšos	LRVB
Tikslinės valstybės biudžeto lėšos	TVB
Europos Sąjungos paramos lėšos, Savivaldybės biudžeto apyvartos lėšos Europos Sąjungos paramos programų laikinam lėšų stygiui dengti	ES
Paskolos lėšos	P
Kiti finansavimo šaltiniai	KT

3 lentelė. SVP finansavimo šaltiniai ir jų kodai